

Celem przedsięwzięcia jest stworzenie podstaw skutecznej ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000: specjalnego obszaru ochrony siedlisk - SOO Dolina Biebrzy (PLH 200008) i obszaru specjalnej ochrony ptaków - OSO Ostoja Biebrzańska (PLB 200006), poprzez sporządzenie projektów planów zadań ochronnych (PZO). Założeniem do opracowania projektu planów zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony ostoi Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6(1) dyrektywy siedliskowej (DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. UE. L 206 z 22.7.1992 ze zm.) oraz art. 4 dyrektywy ptasiej (DYREKTYWA RADY 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – Dz. U. L 103 z 25.4.1979 ze zm.).

Obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Biebrzańska” - PLB 200006, o powierzchni 148508,8 ha obejmuje dolinę Biebrzy od granicy Polski z Białorusią na północnym-wschodzie, po rzekę Narew i drogę Białystok-Łomża na południu oraz część doliny Netty po Białołęce na północy. Jest jedną z największych i najważniejszych ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. Występują tu największe w Unii Europejskiej populacje dwóch gatunków zagrożonych globalnie: wodniczki i orlika grubodziobego. Do najcenniejszych gatunków lęgowych należą ponadto: cietrzew, błotniak łąkowy, orlik krzykliwy, derkacz, dubelt, kulik wielki, rybitwa białoskrzydła, puchacz, uszatka błotna i dzięcioł białogrzbiety. Ostoja stanowi także ważne miejsce koncentracji przelotnych ptaków wodno-błotnych, w szczególności blaszkodziobych i siewkowych. W okresie wiosennej migracji ich łączna liczebność przekracza tu 100 tys. osobników.

Przedmiotami ochrony OSO Ostoja Biebrzańska są następujące gatunki ptaków: cietrzew, bąk, bączek, bocian czarny, trzmielojad, gadożer, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, błotniak łąkowy, orlik krzykliwy, orlik grubodzioby, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, dubelt, rybitwa rzeczna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, puchacz, uszatka błotna, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł białogrzbiety, wodniczka i muchołówka mała.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy” - PLH 200008 o powierzchni 121206,2 ha obejmuje całą dolinę Biebrzy oraz fragment doliny Narwi od ujścia Biebrzy do Narwi po Grądy Woniecko i Niwkowo na południu. SOO „Dolina Biebrzy” to największy w Europie Środkowej i Zachodniej, kompleks dobrze zachowanych dolinowych torfowisk niskich, z niewielkim udziałem torfowisk przejściowych i wysokich. „Dolina Biebrzy” charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem środowisk: poczynając od roślinności wodnej -

zanurzonej i o liściach pływających poprzez szuwały właściwe, szuwały turzycowe, emersyjne zbiorowiska turzycowo-mszyste i mechowiska, bagienne lasy olszowe i brzozowe, bory bagienne, lasy na gruntach mineralnych, murawy piaskowe, do łąk półnaturalnych i uprawnych. Dominującymi siedliskami w obszarze są siedliska mokradłowe: zalewane wodami rzecznyymi lub podtapiane wodami podziemnymi torfowiska niskie ze zbiorowiskami turzycowymi i turzycowo-mszystymi, mułowiska z szuwarami właściwymi i turzycowymi, bagienne olsy, przyrzeczne równiny madowe oraz częściowo odwodnione i zagospodarowane torfowiska ze zbiorowiskami łąkowymi. Najbardziej cennymi zbiorowiskami roślinnymi są młaki i mechowiska na torfowiskach zasadowych, łąki trzęślicowe oraz bory i lasy bagienne.

Przedmiotami ochrony SOO Dolina Biebrzy są następujące siedliska i gatunki zwierząt (po myślniku podano kod siedliska; * oznaczono siedliska priorytetowe):

Siedliska: starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne (*Potamion*, *Nymphaeion*, *Lemnetea*) – 3150, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinietum caeruleae*) – 6410, niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion*) – 6510, torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (*Caricion davallianae*, *Caricion lasiocarpae*, *Caricion nigrae*) – 7230, torfowiska przejściowe i trzęsawiska (*Caricion lasiocarpae*) - 7140, bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Betula pubescens-Thelypteris palustris*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) - *91D0, grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*) - 9170.

Gatunki: leniec bezpodkwiatkowy (*Thesium ebracteatum*) - 1437, sasanka otwarta (*Pulsatilla patens*) - 1477, obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus*) - 1902, lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*) - 1903, skalnica torfowiskowa (*Saxifraga hirculus*) - 1528, trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*) - 1037, zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*) - 1042, boleń (*Aspius aspius*) - 1130, różanka (*Rhodeus sericeus amarus*) - 1134, piskorz (*Misgurnus fossilis*) - 1145, koza (*Cobitis taenia*) - 1149, traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*) - 1166, kumak nizinny (*Bombina bombina*) - 1188, wilk (*Canis lupus*) - 1352, ryś (*Lynx lynx*) - 1361, mopek (*Barbastella barbastellus*) - 1308, nocek łydkowłosy (*Myotis dasycneme*) - 1318, nocek duży (*Myotis myotis*) - 1324, bóbr (*Castor fiber*) - 1337, wydra (*Lutra lutra*) - 1355, przepłatka maturalna (*Euphydryas maturna*) - 1052, czerwończyk nieparek (*Lycaene dispar*) - 1060, czerwończyk fioletek (*Lycaene helle*) - 4038.

Lista przedmiotów ochrony może ulec weryfikacji w toku prac nad planami zadań ochronnych.

Dla częściowo nakładających się obszarów ptasiego i siedliskowego nie ma możliwości sporządzenia jednego, zintegrowanego planu zadań ochronnych, jednakże możliwe jest prowadzenie jednego procesu planistycznego, co jest czynione w tym przypadku.

W ramach prac nad przygotowaniem planów zadań ochronnych przeprowadzona będzie inwentaryzacja gatunków i ich siedlisk oraz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony ww. ostoi, diagnoza stanu ich ochrony, zidentyfikowane będą

zagrożenia przedmiotów ochrony oraz zaplanowane działania mające na celu zachowanie lub polepszenie ich stanu. Przewidziany jest cykl spotkań dyskusyjnych z interesariuszami w celu zapoznania się z kolejnymi etapami prac oraz dyskusji nad konkretnymi rozwiązaniami, a także badanie ankietowe rolników – najliczniejszej grupy interesariuszy.

SOO Dolina Biebrzy i OSO Ostoja Biebrzańska zawierają w swoich granicach obszar Biebrzańskiego Parku Narodowego. Zasięg opracowań będzie dotyczył 7 powiatów: augustowskiego (gmin: Augustów, Bargłów Kościelny, Lipsk, Sztabin), białostockiego (gmin: Tykocin, Zawady), grajewskiego (gmin: Grajewo, Radziłów, Rajgród), łomżyńskiego (gmin: Jedwabne, Wizna), monieckiego (gmin: Jaświły, Goniądz, Mońki, Trzcianne), sokólskiego (gmin: Dąbrowa Białostocka, Nowy Dwór, Suchowola), zambrowskiego (gminy - Rutki).

Ustalenia planów zadań ochronnych mogą w sposób bezpośredni oddziaływać na: organy administracji leśnej, organy administracji samorządowej i terenowe organy administracji rządowej, właścicieli i użytkowników gruntów rolnych, leśnych, wód oraz właścicieli nieruchomości, w obrębie, których występują przedmioty ochrony obszarów Natura 2000: SOO Dolina Biebrzy i OSO Ostoja Biebrzańska, przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność lub są zainteresowani realizacją przedsięwzięć na tych obszarach.

Ponadto ustalenia planów zadań ochronnych winny być transponowane do różnych obowiązujących dokumentów planistycznych pozostających w kompetencjach organów władzy publicznej, np.: studiów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów urządzenia lasu.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 ustanawia się na okres 10 lat w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, kierując się wynikającą z zapisu ustawowego koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Prace nad sporządzeniem dokumentacji będą prowadzone w oparciu o zapisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U z 2009 r. nr 151. poz 1220, ze zm.) oraz zapisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. nr 34, poz. 186).

Zakończenie przedmiotowego procesu planistycznego przewidziane jest na koniec marca 2014 r.